

I. В. Басанцов

доктор економічних наук, професор кафедри фінансів і кредиту,
Сумський державний університет, Україна
diabasbiv@rambler.ru

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ

Анотація. У статті досліджено нинішню систему державного фінансового контролю за цільовим та ефективним використанням державних ресурсів, проаналізовано основні принципи її організації і функціонування в Україні. Обґрунтовано необхідність модернізації контрольної діяльності в державі. Запропоновано організаційно-функціональну модель незалежного представницького фінансового контролю в Україні.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, державний аудит, незалежний представницький контроль, Вищий орган системи державного фінансового контролю.

I. В. Басанцов

доктор экономических наук, профессор кафедры финансов и кредита,
Сумский государственный университет, Украина

МОДЕРНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ УКРАИНЫ

Аннотация. В статье исследована существующая система государственного финансового контроля за целевым и эффективным использованием государственных ресурсов, проанализированы основные принципы ее организации и функционирования. Обоснована необходимость модернизации контрольной деятельности в государстве и предложена организационно-функциональная модель независимого представительского контроля в Украине.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, государственный аудит, независимый представительский контроль, Высший орган системы государственного финансового контроля.

Igor Basantsov

D.Sc. (Economics), Professor, Sumy State University, Ukraine
2 Rimsky-Korsakov St., Sumy, 40007, Ukraine

UKRAINIAN SYSTEM OF STATE FINANCIAL CONTROL MODERNIZATION

Abstract. In the article a system of state financial control (SFC) was analyzed, in particular its main points, role, functions, representations of efficiency and productivity. It is argued that the existing institution of the state financial control appears to be a number of constitutionally not vested separate state controlling units (except the Chamber of Accounts of Ukraine) that act on the basis of the departmental legal texts, without neither clear legislative demarcation of authority fields and appropriate interaction, nor a single organizational and coordinating center.

The organizational formation foundations of the conceptual preconditions for the organization of the representative control system, defining its constitutionally vested superior body, as well as its territorial structural divisions, are developed. The representative control system is proved to have the centralized management, to integrate the external and internal controls, to provide the coordination of all controlling units' activity (with distinct demarcation of their functions and authority), to be formed on common legal principles and instruments of its functioning.

Changes in SFC methods and forms after changing SFC patterns are scientifically substantiated. Necessity of a control activity modernization in the state is proved and creation an independent representative control system of Ukraine is suggested.

Keywords: state financial control; state audit; independent representative control; superior body of SFC.

JEL Classification: E63, E69, G28, H61, H72

Постановка проблеми. Підвищення ефективності використання бюджетних коштів, що спрямовуються на вирішення завдань соціально-економічного розвитку держави на сучасному етапі, є однією із найважливіших проблем, яка потребує наукового обґрунтування і розробки відповідного методичного забезпечення.

Ефективність використання державних ресурсів – це ключовий фактор переходу економіки України до інноваційного шляху розвитку, посилення конкурентної спроможності та економічної безпеки держави на довгострокову перспективу.

Підвищення ефективності використання державних ресурсів, бюджетних витрат і системи бюджетування визначено практично в усіх урядових документах як один із пріоритетних напрямів розвитку держави. Водночас, сьогодні значна частина державних ресурсів та бюджетних коштів знаходиться поза зоною ефективного фінансового контролю, що призводить до нераціонального і нецільового використання зазначених ресурсів та створює умови для їх розкрадання.

Зауважимо, що керівникам держави добре відомі масштаби цих негараздів. На засіданні Національного антикорупційного комітету 8 червня 2011 р. зокрема відмічалось: «Через корупційні оборотки у сфері державних закупівель від 10 до 15% державного бюджету осідають у кише-

нях чиновників. Це 4–7 мільярдів доларів» [1]. У цьому самому документі далі зазначається: «Розкрадання бюджетних коштів та стратегічних ресурсів країни (земля, надра) стало постійною новиною в нашій державі» [1]. Орієнтовна сума втрат через розкрадання бюджетних коштів у 2013 р. становила понад 50% загального обсягу бюджету України [2].

Необхідно констатувати, що за останні роки корупція у країні набула системного й організованого характеру. Про її системність свідчать дані звіту Рахункової палати: «Аналіз показав, що порушення допускалися на всіх стадіях проведення процедур, мали системний характер і повторювалися із року в рік, що вказує на відсутність належного контролю з боку уповноваженого органу у сфері державних закупівель (Мінекономрозвитку) та безвідповідальність і повне ігнорування державних інтересів з боку замовників» [3]. Аналогічні дані наводяться Державною фінансовою інспекцією України: «Контрольні заходи засвідчили, що і далі залишається поширеною негативна практика незаконного використання бюджетних ресурсів. Такі порушення фінансово-господарської дисципліни у 2012–2013 рр. виявлено майже в кожному із перевірених об'єктів контролю» [4].

Аналіз вищенаведених даних показує, що чинна система фінансового контролю в Україні неефективна і перед

державою постає важливе науково-прикладне завдання щодо створення дієвої та чітко структурованої антикорупційної системи представницького фінансового контролю, обґрунтування стратегії її розвитку, удосконалення форм і методів здійснення контрольних-аналітичних дій, які спрямовані на запобігання та припинення фінансових правопорушень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням проблем, що досліджуються у статті, займаються багато видатних зарубіжних та вітчизняних учених-економістів, а саме: Р. Адамс (Adams R.), Т. Анґлерід (Anglerid T.), Дж. Бейлі (Bailey J.), П. Джексон (Jackson P.), В. Еверт (Evert V.), С. Томкінс (Tomkins S.), І. А. Белобжецький, В. В. Бурцев, Е. А. Вознесенський, С. М. Рябухін, С. В. Степашин, О. І. Барановський, В. Л. Андрущенко, В. М. Геєць, В. М. Опаріна, В. К. Симоненко та інші.

Опубліковані наукові дослідження з питань створення і розвитку незалежної (від усіх гілок влади) системи представницького фінансового контролю, впровадження нових її форм і методик свідчать про те, що ці питання заслуговують на широке теоретичне узагальнення, наукове визнання та застосування на практиці.

Високо оцінюючи внесок зазначених дослідників у розвиток теорії і практики державного фінансового контролю, мусимо вказати на нагальну необхідність розробки сучасних теоретичних та методологічних засад ефективної системи представницького (суспільного) фінансового контролю.

Мета статті: дослідити проблеми функціонування чинної організаційної системи державного фінансового контролю та причини неефективної роботи діючих контрольних-ревізійних органів, запропонувати антикорупційну модель системи представницького фінансового контролю, незалежної від важелів влади.

Основні результати дослідження. У плані першочергових заходів щодо інтеграції України до Європейського Союзу на 2013 р., затвердженому Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.02.2013 № 73, міститься 71 захід щодо проведення адміністративної, правової, правоохоронної, фінансової, податкової, пенсійної та інших реформ, із яких дотепер виконано тільки шість [5]. Зрозуміло, що ці реформи повинні базуватися на досконало розроблених концепціях і програмах виконання із чітким та незалежним від виконавчої влади контролем. Практикою доведено, що управління (реформування), а тим паче модернізація, без об'єктивного й ефективного контролю може стати марнотратною справою. Тому, щоб нововведення мали результат і високий ступінь ефективності, потрібно починати із реформи контролюючих органів. Саме модернізацію системи державного фінансового контролю пропонує Україні європейська спільнота як один із першочергових кроків наближення до ЄС.

Модернізація має бути проведена таким чином, щоб незалежний представницький контроль став домінуючим як на державному, так і на регіональному рівні. Цей контроль згідно із Лімською декларацією 1977 року [6] не повинен бути заполітизованим і має здійснюватися за такими основними демократичними європейськими принципами, як законність, об'єктивність, прозорість та гласність (із щонайменше піврічним звітуванням перед громадянами про хід і результати виконання державних реформ).

Незалежний представницький контроль передбачає наявність органів та системи контролю, що формуються представницькою гілкою влади і відповідно знаходяться над системою виконавчої влади (яка власне розпоряджається державними ресурсами). Інакше кажучи, представники громадян – депутати всіх рівнів – за дорученням (та пропозиціями) виборців мають сформувати контрольні незалежні (від виконавчої влади) органи, які надалі проведуть від імені громадян контроль за використанням суспільного надбання, суспільних фінансів тощо, тобто контролювати виконавчу владу щодо використання нею державних, суспільних ресурсів. До процедури представницького контролю мусять бути залучені інститути грома-

дянського суспільства – ЗМІ, громадські організації, окремі громадяни. Загалом цей процес у цивілізованих країнах називається державним (народним) аудитом, або незалежним зовнішнім (представницьким) контролем. Ідеться фактично про контроль з боку суспільства за ефективністю дій виконавчої влади щодо використання нею ресурсів держави або громади. Міжнародним правом законодавчо закріплено, що функції державного аудиту, державних активів мають виконувати тільки незалежні від виконавчої влади контролюючі органи.

В Україні ще від часів радянської влади й до сьогодні пріоритетна роль у здійсненні державного фінансового контролю закріплена за Кабінетом Міністрів. За такого підходу уряд на чолі із прем'єр-міністром узурповано замикає на собі функції виконавця (Мінфін) і контролера (Державна фінансова інспекція – колишня Державна контрольна-ревізійна служба), що не сприяє підвищенню прозорості бюджетного процесу та усуненню адміністративних перешкод в економіці. Понад те, описана модель «контролювання» породжує численні корупційні схеми на найвищому рівні.

Нині функції незалежного державного аудиту перебирає на себе Державна фінансова інспекція, що не притаманно цивілізованим країнам. Адже практично неможливо принципово й об'єктивно контролювати дії свого керівництва та колег, від яких у більшості випадків існує пряма як організаційна, так і фінансова залежність. Підтвердження цьому ми знаходимо, зокрема, в Указі Президента України від 10.10.2013 № 1085/2010 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади», де чітко зазначено, що діяльність Державної фінансової інспекції України спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністерство фінансів України [7].

Надамо пояснення: знаходячись у системі виконавчої влади і, понад те, формуючись вищим органом системи виконавчої влади – Кабінетом Міністрів України, Державна фінансова інспекція України має виконувати функції лише внутрішнього контролю у самій системі виконавчої влади й аж ніяк не привласнювати собі функції зовнішнього незалежного державного аудиту, тобто представницького контролю.

Унаслідок існування зазначеної моделі державного фінансового контролю сьогодні знижується його дієвість і на регіональному рівні, де взагалі відсутня система представницького (громадського) контролю. Цільове та ефективне використання державних ресурсів та ресурсів громади, коштів місцевих бюджетів практично «контролюється» на місцях тільки територіальними підрозділами Держфінінспекції, які належать до тієї самої системи виконавчої влади, із чіткою вертикаллю адміністративного управління. При цьому керівництво вищезгаданих підрозділів призначається адміністрацією області (розпорядниками бюджетних коштів) здебільшого не за професійними критеріями, а за принципом «зручності» спільної діяльності в регіоні.

Аргументуючи вагомість назрілої проблеми, зазначу, що без відповідної співбесіди та письмового погодження з головою обласної державної адміністрації (губернатором) чи мером міста керівник територіальної Держфінінспекції не має права приступати до виконання своїх обов'язків. Тож і виходить, що головні розпорядники бюджетних коштів у регіоні (тобто губернатори, мери міст) самі погоджують та відповідно «призначають» головних регіональних контролерів. Безумовно, за такою організаційною «системою контролювання» і «призначення» головних контролерів про принциповість та ефективність контролю за використанням суспільних коштів у регіоні годі й говорити.

Підкреслю, що сьогодні Україна ледь не єдина країна в Європі, де на регіональному рівні не існує незалежного представницького (суспільного) контролю за виконавчою владою щодо ефективності її роботи та витрачання суспільних коштів. З огляду на вищенаведене виникає питання: чи можливий взагалі контроль суспільства за діями бюрократії?

Однозначно відповімо – так. І нами вже розроблено концепцію та окреслено основні принципи створення системи представницького контролю з її Вищим органом (у тому числі й на регіональному рівні). Для скептично налаштованих опонентів зазначу, що це не створення додаткового контролюючого органу, а оптимізація та модернізація існуючих структур.

За цією концепцією представницький орган (Вищий орган системи державного фінансового контролю) повинен бути законодавчо встановлений шляхом внесення змін до Конституції і відповідних законів. Його варто створити на базі Рахункової палати України із трансформованими функціями за регіонами, розширеними повноваженнями та залученням висококваліфікованих спеціалістів із інших контролюючих органів (наприклад із Держфінінспекції). Зазначимо, що Вищий орган державного фінансового контролю отримує такий статус не тому, що матиме більші владні повноваження, а тому, що знаходиться над системою внутрішнього контролю як у системі виконавчої влади, так і в банківській системі. Назва Вищого органу після його утворення (шляхом модернізації Рахункової палати) може залишатися незмінною – Рахункова палата, або Контрольний комітет України.

Стосовно Державної фінансової інспекції, то після проведення заходів із наближення до стандартів Європейського Союзу (зокрема в контрольній сфері) її штат має бути переглянутий та оптимізований відповідно до сучасних вимог економіки, враховуючи те, що інспекція мусить виконувати лише функції внутрішнього контролера (за завданням виконавчої влади).

Отже, очевидно, що Вищий орган представницького фінансового контролю України повинен бути демократичним, колегіальним органом, керівні посадовці (члени Колегії – не менш як 15 осіб) – підзвітними громадськості (звітування через засоби масової інформації) і Верховній Раді України (звітування на засіданнях), посадовці територіальних (обласних) підрозділів (не менш ніж 11 осіб) – підзвітними відповідним обласним радам, Вищому органу державного фінансового контролю й місцевій громадськості. Основними принципами, за якими пропонується формувати штат керівних посадових осіб (членів Колегії) Вищого органу представницького фінансового контролю та його територіальних підрозділів, є принцип професійності (за кваліфікаційними вимогами) і принцип висування та призначення кандидатів від усіх політичних партій (фракцій, блоків), що ввійшли до відповідної ради, а також представників відповідних громадських об'єднань, які захищають права громадян, інтереси яких не представлено жодною партією (фракцією), у рівній кількості представників. За такої моделі, коли колегія контролюючого органу сформована із представників усіх політичних партій і громадськості, питання політичної заангажованості контрольних дій не виникає.

Особливо слід підкреслити, що особи, призначені на керівні посади до Вищого органу державного фінансового контролю, повинні відмовитися від політичних зобов'язань та політичних симпатій і керуватися у своїй діяльності нормами чинного законодавства. Голова Вищого органу має обиратися шляхом таємного голосування членами Колегії простою більшістю голосів і затверджуватися більшістю Верховної Ради України. Зазначу, що сьогодні «обрання» Голови Рахункової палати не є демократичною процедурою, тому що висування цієї кандидатури відбувається Головою Верховної Ради, а призначення – відкритим (контрольованим) голосуванням одним провладним політичним блоком, який утворює більшість голосів у парламенті й де-факто керується Президентом країни. Вважаю, що запропонована нами процедура обрання Голови Вищого органу є більш демократичною, адже, як стверджував давньогрецький філософ Аристотель, найкращого управлінця можуть обрати тільки управлінці. Відтак Голова Вищого органу представницького фінансового контролю стає одночасно і Головою Колегії.

Враховуючи те, що зі стародавніх часів (князівських віче) Україна традиційно є парламентарною країною, а ментальність українців схильна до обговорення та дискутування у вирішенні проблем, Вищий орган представницького фінансового контролю України має бути підпорядкований і підзвітний Верховній Раді України та громадськості через засоби масової інформації.

Провідні вчені, які займаються проблемою створення демократичної системи державного фінансового контролю в Україні на чолі з її Вищим органом, наділяють цей орган контролю особливим статусом, оскільки він за своєю суттю не є органом законодавчої чи виконавчої влади. Тому після проведення демократичних реформ в Україні постійна взаємодія на професійній основі Вищого органу контролю із Президентом була б доцільною і результативною. Вважаю, що реалізація цієї пропозиції щодо наділення Президента правом надавати доручення Вищому органу й вимагати від нього звітності створить додатковий елемент системи стримувань та противаг, що сприятиме утриманню балансу інтересів між виконавчою і представницькою гілками влади.

Керівник регіонального Вищого органу повинен обиратися за аналогічною процедурою (обласними радами), погоджуватися та призначатися Головою Вищого органу представницького фінансового контролю, а після затвердження бути функціонально незалежним від місцевих органів влади (крім підзвітності).

Запропонована організаційно-функціональна модель представницького фінансового контролю не суперечить ані положенням Конституції України, ані принципам функціонування подібних Вищих органів контролю, які входять до INTOSAI (Міжнародна організація Вищих органів фінансового контролю). Водночас вона відповідає демократичним принципам державного контролю і забезпечує нейтралітет та незалежність від владних і корпоративних інтересів та прерогатив (включаючи інтереси депутатських коаліцій). Звільняти посадових осіб Вищого органу представницького фінансового контролю, а також його територіальних підрозділів необхідно через прийняття рішення відповідними радами після заслуховування звітів контролерів, обговорення питань, голосування, а в разі доцільності – відкликання з посад. Ця процедура має бути закріплена окремими правовими нормами, бути прозорою та обґрунтованою, щоб забезпечити певний ступінь особистої захищеності державного зовнішнього контролера [8].

Посадовці Вищого органу представницького фінансового контролю (у тому числі на регіональному рівні) повинні здійснювати контрольню-ревізійну, експертно-аналітичну, консалтингову та інші види діяльності; загальне керівництво системою власних територіальних підрозділів контролю тощо. При цьому всі накази, розпорядження, рішення Вищого органу представницького фінансового контролю, що стосуються організації фінансово-господарської діяльності підконтрольних об'єктів, мусять обов'язково виконуватися всіма установами, організаціями, фондами та іншими суб'єктами фінансово-господарської діяльності. Зауважу, що акцент у діяльності Вищого органу представницького фінансового контролю і його територіальних підрозділів повинен бути зміщений у бік організації та вдосконалення саме цілісної системи державного фінансового контролю, оскільки остання має контролювати єдину фінансову систему держави, що складається із бюджетів різних рівнів.

Створення системи незалежного представницького контролю в регіонах через державний аудит відразу надасть чіткі відповіді на найгостріші питання сьогодення, зокрема, хто є джерелом влади в Україні – чиновницький апарат чи народ?

Інститут представницького (суспільного) контролю – це прогресивна система незалежного зворотного зв'язку, яка дає державі та суспільству об'єктивну інформацію про реальний стан справ. Досвід економічно розвинених європейських країн показує, що відкритість, прозорість, підзвітність органів держави суспільству є для влади од-

ним із ефективних засобів отримання кредиту довіри громадян. Інститут незалежного представницького державного контролю покликаний забезпечувати суспільство достовірною інформацією про ступінь ефективності діяльності органів державної влади (й передусім на регіональному, місцевому рівні), а також виконувати функцію одного із найважливіших інструментів легітимізації рішень влади перед громадою.

Представницький державний аудит дозволить визначити й розмежувати, по-перше, державу та її громадян як найвищу цінність; по-друге, державу в особі органів виконавчої влади (тобто частини державного апарату), яка, використовуючи кошти громадян, повинна ефективно ними керувати.

Висновки. Створення розгалуженої системи представницького контролю в Україні за європейськими стандартами безумовно сприятиме розвитку суспільного контролю за фінансово-економічними подіями у країні, що на практиці буде стимулювати розширення участі громадян в управлінні суспільними фінансами і національними ресурсами. Це, своєю чергою, вимагає достатньо високого рівня розвитку громадянського суспільства й соціальної активності людей. Саме для того, щоб захистити державу та її громадян як найвищу цінність, необхідно створити розгалужену (включаючи регіони) систему представницького, у тому числі фінансового, контролю, яка має гармонійно вбудувати контрольно-ревізійну діяльність в єдину внутрішньозбалансовану систему контролю в Україні.

Література

1. Корупція є загрозою національній безпеці України [Електронний ресурс]. – 2011. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/news/20316.html>

- Куликов К. Раніше розкрадання бюджету становило 10%, зараз більше 50% / Кирило Куликов [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/publications/2012/04/3/320518>
- Звіт Рахункової палати України за 2012 рік [Електронний ресурс] / Рахункова палата України. – 2012. – Режим доступу : http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16742074/Zvit_2012.pdf
- Загальні показники контрольно-ревізійної роботи [Електронний ресурс] / Державна фінансова інспекція України. – 2011. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/85190;jsessionid=96D7C7E42B2CC1247DA9DC515F4306B6>
- Про затвердження плану першочергових заходів щодо інтеграції України до Європейського Союзу на 2013 рік : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.02.2013 № 73-р [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/73-2013-p>
- Лімська декларація керівних принципів контролю [Електронний ресурс] / Комітет INTOSAI з професійних стандартів. – 1977. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/604_001
- Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>
- Басанцов І. В. Розвиток державного фінансового контролю в умовах ринкової економіки України : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08 / Басанцов Ігор Володимирович. – Ірпінь, 2008. – 382 с.

Стаття надійшла до редакції 28.11.2013

References

- The President of Ukraine (2011). *Corruption is a threat to the national security of Ukraine*. Retrieved from <http://www.president.gov.ua/news/20316.html> (in Ukr.).
- Kulykov, K. (2012). *Previously budget stealing was 10%, now it is more than 50%*. Retrieved from <http://www.epravda.com.ua/publications/2012/04/3/320518> (in Ukr.).
- The Accounting Chamber of Ukraine (2012). *Report of the Accounting Chamber of Ukraine for 2012*. Retrieved from http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16742074/Zvit_2012.pdf (in Ukr.).
- The State Financial Inspection of Ukraine (2011). *General characteristics of control and auditing work*. Retrieved from <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/85190;jsessionid=96D7C7E42B2CC1247DA9DC515F4306B6> (in Ukr.).
- The Cabinet of Ministers of Ukraine (2013). *About the approval of the priority actions plan of Ukrainian integration to the European Union for 2013*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/73-2013-p> (in Ukr.).
- INTOSAI Professional Standards Committee (1977). *The Lima Declaration of Guidelines on Auditing Precepts*. Retrieved from http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/604_001 (in Ukr.).
- The President of Ukraine (2010). *About the optimization of the central authorities system*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010> (in Ukr.).
- Basantsov, I. (2008). *Development of state financial control in the market economy of Ukraine* (Doctoral dissertation, National University of State Tax Service of Ukraine). Irpin, Ukraine (in Ukr.).

Received 28.11.2013

UDK 336.02

Kostiantyn Savchenko

PhD (Economics), Associate Professor,
Academy of Municipal Management, Kyiv, Ukraine
33 Ivan Kudria St., Kyiv, 01042, Ukraine
skv80@bk.ru

THE STABILIZATION POLICY EFFECTIVENESS EVALUATION

Abstract. *The implementation of stabilization policy should directly consider problems, which are linked to evaluating the effectiveness of instruments use, both on theoretical and applied levels.*

The aim of the article is to form a model of the effectiveness of stabilization policy evaluating in the conditions of general equilibrium of markets.

When evaluation carried out by the deviation of current values of the parameters from their equilibrium values, it is necessary to take into account all important macroeconomic indicators. Based on analysis of modern approaches to monitoring of the financial stability, a set of parameters to characterize markets of goods, money and labor was established.

The study tested econometric modeling general equilibrium of markets in Ukrainian economy. Regression analysis was used to determine values of such indicators (endogenous variables) by deviations of actual values from equilibrium.

Since these indicators of stabilization policy reflect the level of used instruments of state regulation accuracy, there was an opportunity to make a conclusion about the effectiveness of different financial instruments. Moreover, proposed approach allowed determining the numerical values of the secondary parameters of general economic equilibrium characteristics that is helpful within the effectiveness of the stabilization policy complex evaluating.

Finally, the main conclusion is that for effective stabilization measures impact, it is necessary to use simultaneously reasonable fiscal and monetary instruments. This finding has important implications for the stabilization policy developing.

Keywords: *stabilization policy; effectiveness evaluation; financial instruments; economic equilibrium.*

JEL Classification: E27, E63

К. В. Савченко

кандидат економічних наук, доцент кафедри державних та місцевих фінансів,
Академія муніципального управління, Київ, Україна

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СТАБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Анотація. У статті проаналізовано систему показників, які доцільно застосовувати для характеристики процесів і закономірностей функціонування ринків праці, товарів та грошей. Обґрунтовано й окреслено шляхи формування еталонної моделі оцінки ефективності стабілізаційної політики за умови загальної економічної рівноваги на таких ринках. Запропонована модель дозволяє визначати напрями дії і числові значення фінансових інструментів для забезпечення максимальної ефективності стабілізаційної політики.

Ключові слова: стабілізаційна політика, оцінка ефективності, фінансові інструменти, економічна рівновага.